

помацитъ се съобразяваха съ външнитѣ обреди на българската черква и слушаха съ покоренъ видъ свещеницитѣ и калугеритѣ, изпратени отъ Св. Синодъ, за да ги посветятъ въ християнскитѣ догми. Това умопомрачение, явно противорѣчиво на обикновената българска толерантностъ спрѣмо мюсюлманитѣ, живущи въ вътрѣшността на България, трѣбва да се причисли къмъ най-неоправдаемитѣ насилия. Св. Синодъ се оправдава съ довода, че, понеже помацитъ, нѣкога-си сж били обърнати насила въ мохамедани, то позволено е насила да се възвѣрнатъ къмъ християнство. Тоя доводъ доказва за лишенъ пътъ, че народноститѣ, възпитани презъ вѣкове въ традицитѣ на репресалиитѣ и отмъщенията, се приравняватъ едни съ други.

§ 2. Поведението на българитѣ презъ втората война.

Гръцкитѣ обвинения срѣщу българитѣ сж извѣстни вече на всички, които четатъ вѣстници. Сега се знае че нѣкои отъ тия обвинения сж били грубо прѣувеличени. Напримѣръ, вѣстникъ Temps разказва за убийството на гръцкия архиепископъ въ Дойранъ. Ние го видѣхме живъ и здравъ около два мѣсеца слѣдъ това. . . . Панахида бѣ отслужена за успокоение душата на кавалския архиепископъ; обаче, неговото паство празнуваше завръщането му, когато ние бѣхме въ Солунъ. Кореспондентътъ на сжщия вѣстникъ твърди, че е присѣдствувалъ лично на погребението на сѣрския архиепископъ, звѣрски обезобразенъ прѣди смъртта си (писмо, датирано отъ Ливово, 23 юли). Обаче, тая ужасна случка не е попрѣчила на тоя архиерей и до днесъ да изпълнява службата си.

Като отстранимъ всички подправки, пакъ оставатъ за смѣтка на българитѣ тежки обвинения, подкрѣпени съ неопровержими доказателства. Достоверно е, че градчето Доксатъ е било опожарено, както и, че е било организирано клане въ врѣме и подирѣ атакуването му отъ българитѣ; вѣрно е, че града Сересъ е билъ запаленъ въ врѣме на една атака. Установено е, че голѣмо число мирни граждани, между тѣхъ и архиепископа на Мелникъ и Демиръ-Хисаръ, сж били избити или екзекутирани отъ българитѣ въ послѣдния градъ. Комисията си възложи за задача да сравни показанията на различнитѣ страни досѣжно тия събития и да прѣцѣни обстоятелствата, които донѣкждѣ ги обясняватъ. Гръцкитѣ свидѣтелства по сжщество сж вѣрни, но тѣ не прѣдаватъ цѣлата истина.

Прѣди да си съставимъ мнѣние за редицата насилия, които съпровождали оттеглянето на българитѣ отъ юго-източна Македония, нужно е да си припомнимъ, че българитѣ заемаха тамъ земи, чието население въ болшинството си е турско и гръцко. Българскитѣ гарнизони бѣха слаби и се намѣриха още въ началото на военнитѣ дѣйствия въ враждебна страна. Гръцкото

НАЧАЛНА БУЛГАРИЯ-1940